

## Opetuksen saavutettavuuden tukilista

Tämän listan tarkoituksena on auttaa sinua ja yhteisöäsi alkuun ja tukea opetuksen saavutettavuuden kehittämisessä. Listan avulla voit tarkastella oman opetuksen, ohjauksen ja materiaalien keskeisiä saavutettavuuden elementtejä sekä toteutuskohtaisesti että opintojakso- ja opetussuunnitelmatyötasolla. Yhteisöllinen keskustelu ja saavutettavuuden huomioiminen opetussuunnitelmatyössä ovat myös keskeinen osa opetuksen ja ohjauksen saavutettavuutta.

### Saavutettavuuden huomioiminen opetuksen arjen toimintatavoissa

Alle on koottu yhteen valikoima käytännön toimintatapoja, joilla opettaja voi tukea oppimista arjen pedagogiikassa ja opetuksen toteuttamisessa. Ne ovat pieniä mutta vaikuttavia valintoja, jotka yhdessä luovat perustan saavutettavalle opetukselle. Jos tunnistat kehittämiskohteita useissa asioissa, voit edetä vaiheittain toteutuksesta toiselle. Lisää vinkkejä löydät yllä olevien linkkien materiaaleista.

T = Toteutuu, K = Kehitettävää, ES = Ei sovellu

| Moodle ja materiaalit                                                                                                                                                                                                                  | T/K/ES | Huomioita ja muistiinpanoja |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----------------------------|
| Moodle-alueella käytetään suositeltuja kurssiformaatteja, rakenne on selkeä ja kurssialue sisältää riittävät tiedot toteutuksesta.                                                                                                     |        |                             |
| Materiaaleissa käytetään Tampereen korkeakouluyhteisön väreiltään ja tyyleiltään saavutettaviksi laadittuja Office-pohjia. (Lataa Office-pohjat käyttöösi ja lue lisää: <a href="#">TUNI_Intra_Tiedostojen_saavutettavuus</a> )        |        |                             |
| Luentoesitykset ovat selkeät, eikä yhdellä dialla ole liikaa tekstiä.<br>( <b>Vinkki:</b> luennon aikana voi näyttää niukempaa versiota esityksestä ja jakaa luennon jälkeen laajemman version.)                                       |        |                             |
| Esitysmateriaaleissa käytetään selkeitä fontteja (esim. Arial) ja huomioidaan riittävä kontrasti. Skannatut ja kuvamuodossa olevat elementit tai taustakuvien päälle sijoittuvat tekstit ovat haasteellisia saavutettavuuden kannalta. |        |                             |
| Materiaalit jaetaan opiskelijoiden käyttöön mahdollisuuksien mukaan jo ennen opetustilannetta ja varmistetaan niiden saatavuus myös jälkikäteen.                                                                                       |        |                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|------------------------------------|
| ( <b>Vinkki:</b> Materiaali kannattaa jakaa sellaisessa muodossa, että opiskelija pystyy halutessaan muokkaamaan esim. fontteja ja värejä.)                                                                                                                               |               |                                    |
| <b>Tehtävänannot ja ohjeistukset</b>                                                                                                                                                                                                                                      | <b>T/K/ES</b> | <b>Huomioita ja muistiinpanoja</b> |
| Ensimmäisessä oppimistapahtumassa käydään läpi osaamistavoitteet, opintojakson sisältö ja rakenne, arviointitavat ja yleiset käytänteet: mm. yhteydenpito opettajan kanssa ja yksilöllisten opiskelujärjestelyiden käytänteet. Tiedot ovat saatavilla myös kirjallisesti. |               |                                    |
| Tarjotaan mahdollisuuksien mukaan vaihtoehtoisia tapoja tehtävien suorittamiseen (esim. kirjallinen tehtävä tai suullinen esitys, Moodle-tentti ja oppimispäiväkirja, harjoitustyö ja suullinen tehtävä, live-esityksen ja videoesityksen pitäminen).                     |               |                                    |
| Tehtävänannot ja ohjeistukset on muotoiltu selkeästi.                                                                                                                                                                                                                     |               |                                    |
| Tehtäväpalautuksille ja tenteille on varattu riittävästi aikaa.                                                                                                                                                                                                           |               |                                    |
| <b>Opetustilanteessa</b>                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>T/K/ES</b> | <b>Huomioita ja muistiinpanoja</b> |
| Kunkin oppimistapahtuman alussa käydään läpi oppimistapahtuman sisältö ja aikataulu (riittävä tauotus huomioiden).                                                                                                                                                        |               |                                    |
| Huolehdistaan esityksen näkyvyydestä ja kuuluvuudesta sekä etä- että lähiopetustilanteessa. Puhutaan selkeästi ja käytetään tarvittaessa mikrofonia. Tarkistetaan, että valaistus on sopiva ja esitys näkyy hyvin kaikille.                                               |               |                                    |
| Opetuksen tahti ja eteneminen pidetään ryhmän kannalta sopivana.                                                                                                                                                                                                          |               |                                    |
| Luennot tallennetaan, jos mahdollista. Monet opiskelijat hyötyvät mahdollisuudesta katsoa luento uudestaan tallenteelta.                                                                                                                                                  |               |                                    |

| Vuorovaikutustilanteet ja ryhmätyöt                                                                                                | T/K/ES | Huomioita ja muistiinpanoja |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----------------------------|
| Opetustapahtumissa luodaan turvallinen ja luottamuksellinen ilmapiiri.                                                             |        |                             |
| Tuetaan vuorovaikutusta ja osallistumista esimerkiksi monikanavaisilla osallistumismahdollisuuksilla ja keskusteluja moderoimalla. |        |                             |
| Ryhmätyöskentelytilanteissa varmistetaan, että kaikki löytävät ryhmän tai parin.                                                   |        |                             |

## Saavutettavuuden huomioiminen opetuksen rakenteissa ja opetussuunnitelmatyössä

Opetussuunnitelmatyö on saavutettavuuden perusta. Osaamistavoitteisiin, suoritustapoihin ja arviointiin liittyvät kohdat ovat erityisesti sellaisia, joita kannattaa yhteisöllisesti pohtia osana opetussuunnitelmatyötä tai opetustarjontaa. Opetussuunnitelmassa huomioitua vaihtoehtoisuutta mahdollistavat valinnat vahvistavat pohjaa saavutettavalle opiskelulle.

T = Toteutuu, K = Kehitettävää, ES = Ei sovellu

| Osaamistavoitteet, suoritustavat ja arviointi                                                                                                                | T/K/ES | Huomioita ja muistiinpanoja |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----------------------------|
| Opintojakson osaamistavoitteet muotoillaan niin etteivät ne tarpeettomasti rajaa pois erilaisia osaamisen osoittamisen tapoja.                               |        |                             |
| Osaamistavoitteiden saavuttamisessa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan vaihtoehtoiset suoritustavat (esim. luennot + pienryhmät ja itsenäinen suoritustapa) |        |                             |
| Osaamisen osoittamiseen on tarjolla mahdollisuuksien mukaan useampia vaihtoehtoisia arviointitapoja (esim. tentti ja essee).                                 |        |                             |

**Huomioitavaa:** Sisu mahdollistaa erilaisia tapoja tarjota vaihtoehtoisuutta sekä suoritus- tapa-, arviointikohde- että toteutustasolla.